

V TICHÉM DIALOGU S KARLEM DOŠKEM

V jednom dávném rozhovoru pro regionální noviny řekl: „Většinou fotím krajinu utvářenou nebo poznamenanou lidskou činností, stopy otištěné v krajině. Na mých fotografiích uvidíte cesty, kupky sena, zbytky uježděného sněhu, hromady písku a podobné fragmenty. Je to krajina v těsné blízkosti měst, často i v něm samotném...“

Otázky kladla: ALENA ČECHOVÁ, odpovídal a fotografoval: KAREL DOŠEK, www.lsflibrec.cz

Foto: Šimon Píkous

Karle, pocházíš z fotografické rodiny, nebudu se tě tedy ptát, co tě přivedlo k fotografii. Zajímá mě spíš, jak při své pověstné skromnosti, prožíváš

různé události, například když máš výstavu. Je to tak, že si ji užíváš? Nebo si už při instalaci říkáš, že to měl udělat jinak?

Většinou si to neužívám a jsem dost vystresovaný. Určitý dobrý pocit přichází, když to visí na zdi a je hotovo. Ale to přichází vlastně potom, samotné vernisáže vůbec nemusím.

Chodíš na vlastní vernisáže?

Musím... Nevím o tom, že by někdo nepřišel na svoje zahájení.

Vzpomeneš si na svou první výstavu?

Úplně první? Když nepočítám nějaké akce ve škole, výstavní středky na FAMU, tak to bylo v Malé výstavní síni v Liberci. Vedl ji tehdy Karel Čtveráček, ale detaily si už nepamatuju. Určitě to byly nějaké krajiny.

Krajina je tvé celoživotní téma?

Někteří lidé tě za krajináře označují.

Někdy to nemám rád, ale jenom proto, že pod tím pojmem si představíš klasickou krajinu. Když někdo řekne *krajina*, vybavíš si, jak fotí Ještěd a Jizerky. Pro mě je to subjektivní záležitost a většinou ji fotím někde kolem města, ne že bych za ní chodil do hor. Jde mi o projekce vlastních věcí a problémů nebo „neproblémů“. K tomu mi stačí periférie.

Fotografie nearanžuješ, přesto do nich následně občas zasahuješ. Jakým způsobem?

Úplně jednoduché věci: třeba položím nit přes papír při zvětšování a udělá to bílou čáru nebo v ustalovači do toho máznu prstem a tak podobně. Vždycky jenom zdůrazňuju věci, o kterých si myslím, že jsou důležité a nejsou na první pohled patrné. Někdy třeba něco pudově vybělím nebo tak... Dělam to tak už od 80. let, jenže ne na všech snímcích. Někdy si tak hraju, třeba když padá sníh a ono to vlastně udělá při delším čase šmouhu taky. Baví mě, že to trošičku vypadá jako můj zásah. Tak motám lidem hlavu.

Zaujal mě snímek z kostela ve Vítkově u Chrastavy, kde jsi uplatňoval světelný štětec, dnes se tomu moderně říká luminografie. O co se jednalo?

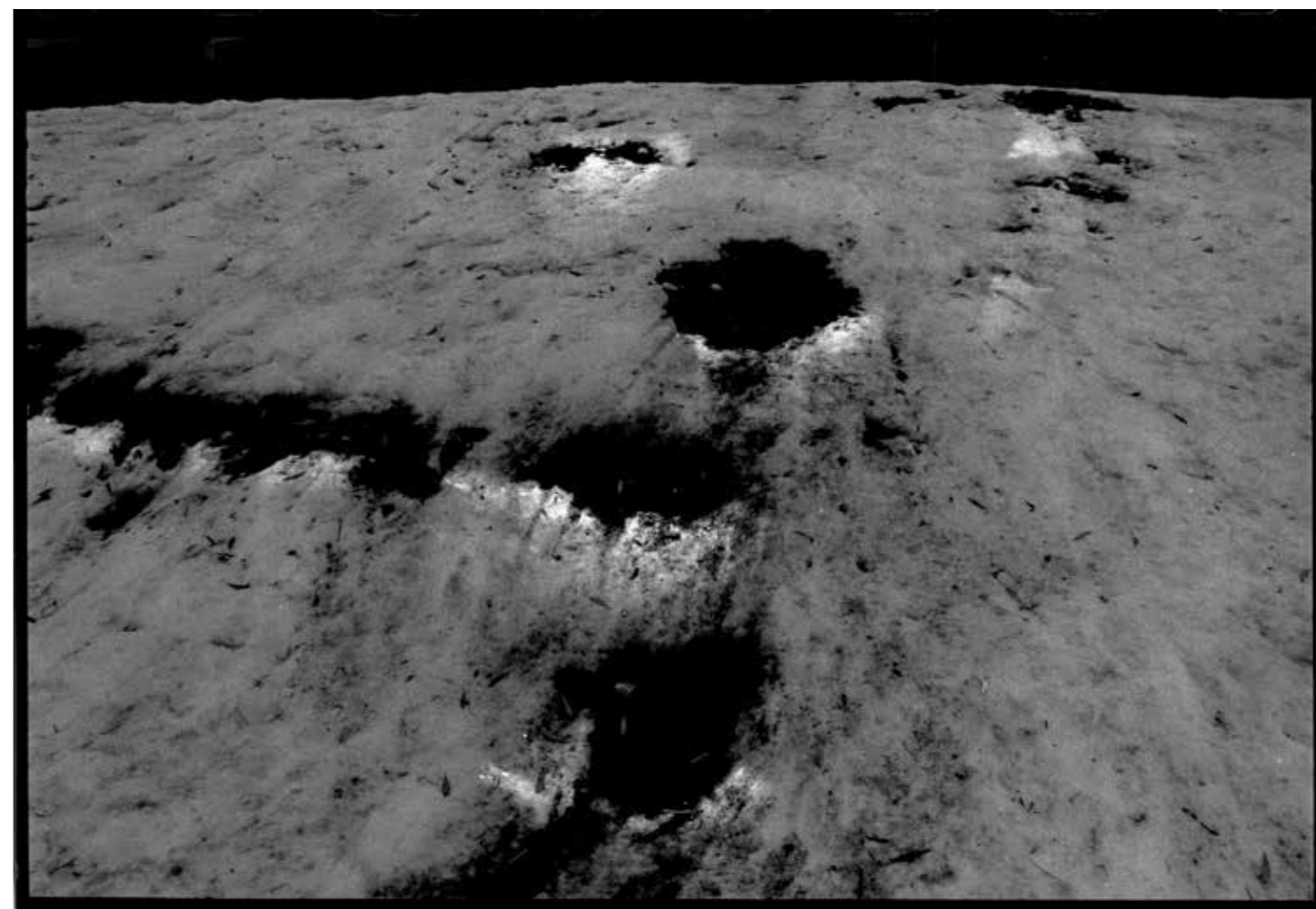
S grafikem Romanem Karpašem jsme chtěli udělat nějakou akci, happening... hele devadesátý léta – ta si to přímo říkala, ne?

„Myslím, že je to prostě o pracovitosti, ta je asi důležitější. Fotka se do velké míry naučit dá.“

Našli jsme si opuštěný odsvěcený kostel ve Vítkově. Řekli jsme si, že v něm uděláme něco, co bude vymezeno právě tím prostorem. Na nějakou dobu se z nás staly kostelní myši, dojížděli jsme tam každý den, Roman vytvářel kresby a já jsem fotil. Vznikl z toho soubor, který jsme pak vystavovali. Ta konkrétní fotka je dílem náhody, nejedná se o luminografii. Na půdě se tam tetelil prach a světlo zajímavě rozsvítilo provázky předem upletené Karpašem. Je pravda, že jsem během celé akce hodně využíval světelný štětec a různě nasvěcoval kostelní zákoutí. Vidíš, tak mě napadá, že je to hodně podobný princip jako šmouhy od ustalovače.

Spolupracoval jsi s Romanem Karpašem, mimo jiné též aktuálně tvým kolegou v Liberecké škole fotografie. Jak se stáváš ke vzdělávání? Myslíš si, že se dá fotografie naučit, nebo se jedná o vrozený talent, a když ho nemáš, tak končíš?

Talent není až tak úplně zásadní. Myslím, že je to prostě o pracovitosti, ta je asi

důležitější. Fotka se do velké míry naučit dá.

Takže se dá fotografie „vydřít“?

Asi ano. V podstatě jsem se nesešel s nikým, komu by to tak strašně nešlo, že by s tím sešel, protože už to nikdy nepůjde.

O tobě se nejen po Liberci proslýchá – nevím, jestli to víš –, že jsi úžasný specialista na zvětšování fotografií a málokdo to umí tak dobře. Co myslíš, že je nejdůležitější nebo co dělá mistra ve zvětšovací procesu? Na co si dát pozor, kdybys měl poradit?

To není nic tak strašně složitého. Akorát se tomu musíš trochu věnovat. Je pravda, že u digitální fotografie si vyčleníš půl metru na počítač, ale tady zkrátka potřebuješ komoru a musíš mít celou místnost, stačí koupelna. Komoru musíš mít pořádně zatemněnou, aby ti tam někdy nesvítilo. Když se nemůžeš dobrat nějakého výsledku, častý problém je, že ti tam někdy svítí. A pak je důležitá pečlivost. Negativy jsou náchylné na poškrábání a otisky, takže čistota a pečlivost.

Kdybys měl charakterizovat svůj styl, podle čeho by tvé snímky mohly budoucí generace poznat? Je na nich nějaký jasný prvek?

Takhle vůbec nepřemýšlím... Skoro na všech fotkách je nějaký ten bílý prvek – umělé nebo přirozené světlo.

Já bych dodala, že mi tvé fotografie připomínají básnické dílo. Z tmavých tónů vystupují proroctví, lyrické nálady, ticho a klid. Dík, nevím... snad.

Myslím, že skoro každý fotograf ho má – alespoň

v Liberecké škole fotografie se vždycky začíná fotogramem. Jaký je tvůj vztah k němu?

Používám jej dodneška. Je to jedna z možností, jak dotvořit obraz. Něco položíš při

zvětšování na papír nebo na něj cáknu ustalovač (chemigram). Víš, že to dělám i kartáčkem na zuby?

Fotogram se zdá být takovou nekonečnou studnicí

možností. Co nejraději používáš – spíš přírodní materiál, nebo vyrobený?

S ním můžeš dělat fakt cokoliv, proto ho používám často. Většinou jsou to nitě nebo kousek papíru.

Takže co je po ruce. Není to tak, že bys kvůli tomu nakupeval speciální rekvizity?

Kdepak, ty zásahy jsou strašně jednoduché, skoro nic. Vlastně to nechci mít nijak komplikované. Většinou stačí opravdu jenom čára, šmouha...

Jaký máš teď fotografický sen? Nebo dlouhodobý. Máš něco takového, co bys chtěl vytvořit, zažít nebo vidět?

Teď je taková blbá doba, tak nad tím moc neuvažuju.

A předtím? Něco, co by ti udělalo radost? Neznamená to nutně, že se to stane.

Co by mi udělalo radost? Tak třeba mít výstavu v Ostravě. Před několika lety jsem vystavoval ve Fiducii a Ostravané jsou

strašně příjemní lidé, tak bych si to klidně rád zopakoval.

Moc ti děkuju, Karle, bylo mi ctí s tebou rozmlouvat. Přeju ti, ať se ti sny plní. •

KAREL DOŠEK

Pochází z Liberce, kde dodnes žije, pracuje a tvoří. Fotí od dětství a fotografie je součástí jeho rodinné tradice. Vystudoval obor užité fotografie ve Střední průmyslové škole grafické v Hellichově ulici v Praze a uměleckou fotografii na FAMU. Věnuje se především fotografování památek krajinářskému žánru, specificky krajině subjektivní. Významně upřednostňuje černobílou fotografii, barvu pro svou tvorbu považuje za příliš realistickou.

V roce 1990 získal tvůrčí prémii sekce filmu a televize Českého literárního fondu. Zúčastnil se mnoha kolektivních výstav, např. Doteky země (Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem, 2006). Má za sebou řadu samostatných výstav – Galerie Velryba (Praha, 2003), Galerie Budyšín (Budyšín, 2006), Galerie U Rytíře (Liberec, 2008), Fotografická galerie Fiducia (Ostrava, 2016), Dům Gustava Mahlera (Jihlava, 2018). Aktuálně vyučuje předmět *Krajinářská fotografie (landart)* v jednoletém kurzu Dálkového studia tvůrčí fotografie v Liberecké škole fotografie.

Více o landartu, jaká řeka ho aktuálně táhne, o světoznámých spolužácích z FAMU či významu bílého prvku na snímcích Karla Doška se doslechnete v podcastu na www.dotekfotek.cz.

